

Helsingborgs kommun

kontaktcenter@helsingborg.se

2018-10-29

1 (20)

Dnr 405-2018:6355

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Gläntanskolan i Helsingborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Gläntanskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Gläntanskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna i sin undervisning uppmärksammar frågor som rör jämställdhet samt identifiera vilka åtgärder som eventuellt behövs för att flickor och pojkar ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg. I detta ingår att lärarna tillsammans analyserar hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 april 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Box 156, 221 00 Lund](#). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6355) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra bedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9 och 10, 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling

Lgr 11, 2.8 rektorns ansvar

Skälen för bedömningen är att rektorn i flera delar tar ett tydligt ansvar för att styra och leda utvecklingsarbetet på skolan. Utvecklingsarbetet har ett fokus på att undervisningen ska ge eleverna goda förutsättningar att nå målen och rektorn har organiserat elevhälsans och lärarnas arbete utifrån detta. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn behöver tydliggöra och systematisera skolans jämställdhetsarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på olika sätt följer upp kvaliteten i undervisningen samt skolans arbete med normer och värden. Uppföljningen leder till att utvecklingsåtgärder identifieras och förbättringsåtgärder sätts in. Underlag för kvalitetsarbetet hämtas från enkäter, resultatuppföljning via skolans webbverktyg, lärarnas pedagogiska planeringar, klassrumsobservationer, klassöversyner, elevhälsomöten, betygskonferenser och intervjuer med fokusgrupper. Uppföljning, analyser och nya verksamhetsmål dokumenteras och elevernas synpunkter inhämtas via elevrådsmötena som är uppdelade utifrån elevernas ålder. Av dokumentation och av intervjuer med skolledningen framgår att skolans största utmaning är att öka elevernas måluppfyllelse och att vägen dit går via ett förbättrat ledarskap i klassrummet, mer samarbete och samplanering mellan lärare och en undervisning som erbjuder såväl anpassningar som stimulans. Målen uttrycks i skolans verksamhetsplan genom åtgärder i form av mer differentierat undervisning och bättre samspel och kommunikation mellan elever och lärare i undervisningssituationen. Rektorn berättar att extra resurser har avsatts för att kartlägga skolans behov av förebyggande och främjande arbete med utgångspunkt i värdegrundsuppdraget. Representanter från skolans elevhälsa berättar att de tillsammans med lärarna planerar och genomför insatser kopplat till de olika diskrimineringsgrunderna såsom samtal kring Hbtq och hedersrelaterat våld. Andra områden som representanterna nämner i detta sammanhang är mänskliga rättigheter, nätmobbning och sex- och samlevnad.

Av intervjuer med elevhälsa och lärare framgår att specialpedagogerna på skolan har ett särskilt ansvar för att resultat diskuteras och analyseras på arbetslagsnivå. Lärare som undervisar de eleverna i lågstadiet säger dock att de själva måste ta ansvar för att sådana samtal blir av eftersom de sedan en tid tillbaka inte har haft tillgång till en specialpedagog. Lärarna berättar att de för tillfället arbetar med att ta fram

ämnesövergripande arbetsområden eftersom det är ett av skolans prioriterade mål för läsåret. Enligt rektorn behöver undervisningen i högre utsträckning planeras i samverkan lärare emellan och arbetsområdena utgå från flera ämnens syften och kunskapskrav. Ett sådant arbete menar rektorn är viktigt för att elevernas måluppfyllelse ska öka.

Enligt Skolverkets betygsstatistik för läsåret 2017/2018 uppnår 71 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i alla ämnen. Skillnaden mellan flickor och pojkar är marginell och sett över en treårsperiod har andelen pojkar som uppnår kunskapskraven i alla ämnen ökat. Föregående läsår var det genomsnittliga meritvärdet 211,8 poäng och skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde har minskat från drygt 60 poäng föregående läsår till drygt 25 poäng.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på undervisningens kvalitet. Intervjuer med skolledning och personal tillsammans med skolans kvalitetsrapport och verksamhetsplan, visar att skolan har etablerade mötesformer med fokus på att utveckla undervisningen. Föregående läsår har samtlig personal utvecklat sin kompetens och medvetenhet kring lärprocesser och specialpedagogerna har av rektorn fått mandat att leda pedagogiska samtal kring ett specifikt innehåll. Innehållet hämtades från Skolverkets utbildning i specialpedagogik för lärande och innehöll övningar och uppgifter som genomfördes i den egna undervisningen. Lärarna säger att det var en bra utbildning eftersom grupperna blandades så att lärare från olika årskurser samarbetade och eftersom mötena hade ett tydligt innehåll och en tydlig struktur. De säger att de gjorde uppgifter i sin undervisning som de sedan diskuterade med varandra. Några lärare säger att de gjorde förändringar i sin undervisning och andra lärare säger att de stärktes i sina uppfattningar och fick bekräftat sådant som de redan gör. Enligt skolledningen ska kollegiala lärgrupper återupptas efter det att skolans specialpedagoger genomgått en handledarutbildning.

Skolledningen säger att introduktion av nyanställda lärare sker genom att läraren får en mentor och genom regelbundna avstämningssamtal med den biträdande rektorn. Lärare som nyligen börjat sin anställning på skolan ger dock olika bilder av det stöd som de får i sin introduktion. Två lärare säger att de har regelbundna handledande möten med den biträdande rektorn och att de har en kollega som sin mentor. En tredje lärare säger att hen tillhör ett arbetslag men inte fått en mentor.

Skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn tydligare behöver leda och styra arbete kring jämställdhetsarbetet på skolan. Skolledningen uppger att skillnader mellan flickors och

pojkars betygsresultat analyseras och de säger att frågor kring jämställdhet främst tas upp i undervisningen i samhällskunskap. Några särskilda åtgärder för att minska skillnaderna mellan flickors och pojkars betygsresultat har inte gjorts och lektionsobservationerna har enligt de uppgifter som framkommer vid intervjuer inte genomförts med ett specifikt fokus på flickors och pojkars förutsättningar att lära och utvecklas.

Lärare som undervisar på låg- och mellanstadiet beskriver hur de regelbundet arbetar med övningar kring normer och värden med de elever som de är mentorer för. Skolan arbetar utifrån ett gemensamt program där lärarna själva tar ansvar för att välja ut och anpassa innehåll och övningar. Enligt lärarna är det inget i programmet som särskilt styr in på jämställdhetsfrågor och könsroller. Någon lärare säger att #Metoo rörelsen gav upphov till samtal med eleverna och någon lärare ger som exempel att hen i ett arbetsområde tagit upp löneskillnader mellan könen. En annan lärare säger att hen ser till att uppmärksamma kvinnor i sin historieundervisning. Ytterligare exempel som framförs är en arbetslivsvecka som studie- och yrkesvägledaren medverkat i och som bland annat behandlade yrken utifrån ett könsperspektiv. Vid intervjuerna ger lärarna enstaka exempel på hur de gör för att ge flickor och pojkar samma utrymme och förutsättningar i undervisningen. Lärarna säger att det är upp till dem vad de tar upp kring jämställdhet och att de inte känner till om rektorn på något sätt följer upp deras arbete utifrån ett sådant perspektiv.

Lektionsobservationerna visar att när lärare inte bestämmer grupper väljer elever att forma grupper eller par utifrån kön. På en av de observerade lektionerna är det nästan uteslutande flickor som räcker upp handen och som då får svara på lärarens fråga eller komma med synpunkter och förslag på lösningar. På denna lektion fördelas orden endast till de elever som räcker upp handen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna i sin undervisning uppmärksammar frågor som rör jämställdhet samt identifiera vilka åtgärder som eventuellt behövs för att flickor och pojkar ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt arbete kring jämställdhet. Rektorn uppger att kunskapsresultaten analyseras utifrån kön men har ingen samlad

bild av hur frågor kring jämställdhet behandlas i undervisningen. Rektorn har inte heller kartlagt om flickor och pojkar får samma förutsättningar i undervisningen.

Det framgår av intervjuer med lärarna att det finns tillfällen då jämställdhetsfrågor och könsroller tas upp. Skolenkäten som genomfördes våren 2018 visar också att ungefär tre av fyra lärarna anser att påståendet "på den här skolan pratar vi om jämställdhet mellan könen" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Intervjuer med skolledning och personal visar dock att det saknas styrning och uppföljning från rektorn och att någon skolövergripande plan eller strategi om hur jämställdhetsarbetet ska gå till inte finns. De åtgärder som olika arbetslag eller lärare gör kopplas inte till de skillnader som skolan identifierat vad gäller flickors och pojkars betygsresultat. Skolans arbete med att, genom lektionsobservationer följa upp olika kvaliteter i undervisningen omfattar inte heller något jämställdhetsperspektiv. Elever säger överlag att alla elever behandlas lika och lärarna att de utgår från individen och inte könstillhörighet.

Enligt 1 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska utbildningen främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningen oavsett kön och könsöverskridande identitet och uttryck. Av förordning om läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (Lgr 11, SKOLFS 2010:37, 1 kap. och 2.8 kap.) framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster. Skolan ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inledningsvis undersöker om flickor och pojkar får samma utrymme, inflytande och lärarstöd i undervisningen. En utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll och arbetsformer följs upp på ett sådant sätt att könsmonster uppmärksammas. En annan utgångspunkt kan vara att ta reda på om, när och hur eleverna får möjlighet att diskutera könsroller och könsmonster vad gäller studie- och yrkesval.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Författningsstöd för våra bedömningar:

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 och 5a §§ skollagen

4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande samt 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav

Skälen för bedömningen är att undervisningen i de aspekter som granskats erbjuder eleverna goda förutsättningar att lära och utvecklas i enlighet med läroplanens syften och mål. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Struktur och variation i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen på skolan är strukturerad och innehåller en variation i arbetssätt. Samtliga intervjugrupper beskriver att pedagogiska planeringar för de olika arbetsområdena tas fram utifrån gemensamma strukturer och mallar samt att dessa finns tillgängliga för alla på skolans webbplats. Rektorn och den biträdande rektorn har under våren kvalitetssäkrat planeringarna genom att ta del av dem och därefter pratat kring dem enskilt med varje lärare. Det framkommer av intervjuer med skolledningen och med lärare att skolan tagit fram en beskrivning av de olika delar som en lektion ska innehålla. Såväl elever som lärare beskriver vid intervjuerna ett lektionsupplägg som börjar med en genomgång och instruktioner, ett eller flera arbetspass där eleverna kan arbeta enskilt, i par eller i grupp och en avslutande del där innehållet sammanfattas eller repeteras och läraren på olika sätt försöker fånga upp vad eleverna lärt sig. De lektioner som observerats ger exempel på detta. Under elevernas arbetspass rör sig läraren runt bland elever och elever som intervjuats tycker att lärarna hinner ge dem det stöd de behöver för att komma vidare i sitt arbete. Skolinspektionen observerar lektioner där studiehandledare på modersmålet under hela lektionspasset finns tillgängliga för handledning och stöd. Lektionsobservationerna ger exempel på arbetssätt där eleverna tar hjälp och stöd av varandra och på flertalet av de besökta lektionerna ställer läraren genomgående frågor som inte har givna svar. Exempel på inslag som lärare använder för att växla fokus för eleverna är kunskapstest i form av tävlingsmoment, till exempel då elever arbetar i smågrupper med begreppskort. Ett annat sådant exempel är när eleverna som avslutning på lektionen får göra ett digitalt kunskapstest och där de kan följa hur alla elever svarar. Varje fråga följs upp med ett samtal som leds av läraren där det korrekta svaret förtydligas och förklaras.

Anpassningar och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt i de flesta ämnen anpassas i syfte att stimulera elevernas lärande. Intervjuer och lektionsobservationer

visar att det pågår ett målinriktat arbete för att ytterligare differentiera undervisningen för alla elever i syfte att nå en högre måluppfyllelse.

De elever som intervjuas säger, med undantag från något ämne att de får tillräckliga utmaningar och att det alltid finns mer att göra om man blir klar. Enligt de intervjuade eleverna finns det också uppgifter på olika nivåer. Elevernas utsagor stämmer med resultaten av den senast genomförda skolenkäten där samtliga elever som besvarat enkäten uppger att påståendet "jag kan få svårare uppgifter om jag vill" stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Lärarna säger att de arbetar med öppna uppgifter som går att fördjupa och utveckla. De säger att de inte tycker att det är så svårt att anpassa innehåll och uppgifter på olika nivåer. Några lärare beskriver att de regelbundet stämmer av med varje elev för att försäkra sig om att utmaningarna är tillräckliga. Lärare som undervisar de yngre eleverna säger att "det gäller att titta uppåt" i kursplanerna och se vilka kunskaper och färdigheter som eleverna ska klara av i nästa årskurs. Lärarna ger i intervjuer flera exempel på hur de arbetar för att stödja och stimulera eleverna. De säger att skolans läromedel ger gott stöd i att hitta texter och uppgifter på olika nivåer och att de kontinuerligt lägger ut filmklipp och arbetsuppgifter med olika svårighetsgrad på skolans lärplattform.

Samtliga observerade lektioner har ett huvudsakligt och gemensamt innehåll. Eleverna får samma uppgifter att arbeta med och det finns på några lektioner extrauppgifter som eleverna ska göra när de blir klara. På andra lektioner får eleverna med utgångspunkt i samma uppgift arbeta på olika nivåer exempelvis med texter och uppgifter med olika svårighetsgrader. På flera lektioner använder lärarna sig av digitala hjälpmedel där eleverna kan repetera faktatexter genom att själva läsa, få texten uppläst eller översatt till sitt modersmål. En av lektionerna har moment där aktiviteten inte erbjuder några alternativ eller anpassningar och där elever, och då uteslutande flickor, ses undvika att delta i momentet.

Rektorn berättar att samtliga skolans lärare föregående läsår deltagit i Skolverkets utbildningsinsats "Specialpedagogik för lärande" och att detta lett till att lärarna hittat fler vägar att anpassa undervisningen och också vågat prova på nya undervisningsmetoder. Vidare säger rektorn att ett av de prioriterade verksamhetsmålen för innevarande läsår är att differentiera undervisningen för alla elever.

Elevers delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att eleverna med hjälp av olika metoder och strategier görs delaktiga i sitt lärande. Lärare som undervisar på låg- och mellanstadiet beskriver flera

olika sätt att ge eleverna inflytande på undervisningen. Det finns lärare som låter en elevgrupp i taget vara med och planera ett arbetsområde och lärarna ger flera exempel på hur de skriftligen låter eleverna utvärdera och reflektera över vad de gjort och vad de lärt sig. Lärarna säger att eleverna också får föreslå vad som kan förbättras i lärarens undervisning. Eleverna ger exempel på såväl muntliga som skriftliga utvärderingar och hur de på slutet av en lektion med tummen får markera hur de tycker det varit och om de lärt sig något. Utifrån detta berättar eleverna att lärarna samlar ihop de elever som visat "tumme sådär" kring ett bord för att förklara något en gång till.

Lärare som undervisar de äldre eleverna ger olika exempel på hur de låter eleverna reflektera över och utvärdera lektioner och arbetsområden. Lärarna använder metoder som exit tickets, dagens fråga, fem frågor och digitala utvärderingar. Eleverna bekräftar detta och beskriver också hur deras synpunkter och förslag gjort att en lärare ändrat sin undervisning till det bättre. Rektorn säger att skolans fortsatta utvecklingsarbete ska inriktas mot att såväl lärare som elever utvecklar sin förmåga att samarbeta och kommunicera med varandra utifrån den vision som skollärdningen tagit fram för det pedagogiska utvecklingsarbetet. Visionen består av aspekterna samarbete, trygghet, ansvar, relation och kunskap.

Samtliga elever i årskurs 5 som våren 2018 besvarat skolenkäten (svarsfrekvens 84 procent) säger att påståendet "på lektionerna är vi elever med och påverkar hur vi ska arbeta" stämmer helt och hållet eller ganska bra. För elever i årskurs 9 (svarsfrekvens 80 procent) är det en fjärdedel av eleverna som säger att samma påstående stämmer ganska dåligt.

Det finns på några av de observerade lektionerna exempel på hur lärarna visar och låter eleverna använda sig av metoder och strategier för att stödja lärandet. Sådana exempel är användande av tankekarta och att elever får instruktioner om hur de ska diskutera och använda sina kamrater för att lösa uppgifterna. Några lektioner innehåller moment där eleverna parvis eller i grupper ska resonera med varandra om uppgifterna. Det finns också exempel på hur lärare konsekvent använder sig reflekterande frågor till eleverna och hälften av de observerade lektionerna avslutas med att eleverna får fundera kring vad de gjort och vad de lärt sig. Ingen av de observerade lektionerna innehåller moment där eleverna får påverka vad de ska göra och arbetssätten är i stora drag bestämda av läraren.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd för våra bedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skälen för bedömningen är att skolan har ett aktivt och medvetet arbete för att skapa en lärmiljö där eleverna är trygga och har studiero. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Förebyggande arbete

Granskningen visar att skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande för att skapa studiero och en trygg miljö. Skolans samlade arbete för trygghet och studiero har också gett positiva effekter på elevernas utbildning och lärmiljö. Skolledningen och lärarna berättar att insatser i form av krav på gemensamma och tydliga lektionsstrukturer och beslut om gemensamma ordningsregler gällande elevernas mobiltelefoner bidragit till en ökad studiero. Andra åtgärder som de intervjuade menar varit framgångsrika är att "parkera" konflikter elever emellan utanför klassrummet för att lektionstiden ska kunna ägnas åt lektionsarbetet. En av de intervjuade elevgrupperna berättar att om en lärare ändå måste ta hand om konflikten direkt tar läraren ut de inblandade eleverna så att övriga elevers arbete inte störs. För att minska antalet konflikter och för att skapa en trygg rastmiljö har skolan samtidigt arbetat med organiserade rastaktiviteter anpassade till olika årskurser. Elever som intervjuats säger att klassråd och elevråd är forum där frågor om trygghet och trivsel tas upp och där de kan lyfta sådant som de inte tycker fungerar bra på skolan.

Intervjuer med skolledningen visar också att de identifierat lärare och arbetslag som behöver stöd och handledning i arbetet med att skapa studiero för eleverna. Under föregående läsår har därför en resursperson från huvudmannens centrala elevhälsa fungerat som coach för ett arbetslag. Intervjuade lärare säger att detta stöd varit mycket bra och gett effekter i undervisningen. Det framkommer också av intervju med skolledningen och elevhälsan att de har en viktig roll i att identifiera orsakerna till bristande studiero såväl på grupp- som på organisationsnivå. Elevhälsan kan i klassrumsobservationer titta på hur de sociala relationerna fungerar i gruppen. Enligt rektorn är lektionsobservationerna viktiga för att kunna sätta in åtgärder kopplat till en viss lärare eller en viss elevgrupp.

Gemensamma förhållningssätt

Samtliga lektioner som Skolinspektionen observerar börjar på utsatt tid och eleverna kan ägna sig åt arbetsuppgifterna utan att andra elever stör. I de fall några elever

kommer för sent ber de om ursäkt för detta och lärarna avbryter inte den påbörjade genomgången. Det finns flera exempel på hur lärare dels är uppmärksamma på ljudnivån i klassrummet och dels är uppmärksamma på elever som utan anledning rör sig runt i rummet. Det finns också exempel på hur lärare markerar när en elev uttrycker sig, och agerar olämpligt under ett moment där hela klassen ska samarbeta. Det finns flera exempel där lärarna låter eleverna få kortare avbrott i sitt arbete. Eleverna ställer sig upp och gör kortare pausövningar tillsammans. Samtidigt finns det på andra observerade lektioner exempel där elevernas uppmärksamhet minskar när de under en längre stund arbetat med individuella arbetsuppgifter. Det syns framför allt genom att flera elever börjar gå runt och pratat om annat med sina klasskamrater. I Skolinspektionens enkäter svarar samtliga elever i årskurs 5 och 9 (svarsfrekvens 84 respektive 80 procent) att påståenden "jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Enkäten visar också att alla elever i årskurs 5 inte är nöjda med studieron. Även om de elever som intervjuats överlag är nöjda med studieron på lektionerna finns det några elever säger att det för vissa lärare kan vara oroligt och stökigt på lektionerna. Skolinspektionen vill framhålla att skolans pågående arbete med att identifiera orsaker till bristande studiero, och kontinuerligt vidta åtgärder då det behövs bör fortsätta. I sammanhanget vill Skolinspektionen peka på samband mellan undervisningens kvalitet ¹ och studiero ².

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra bedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 och 15 §§, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

¹ Skolinspektionen (2014) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen.

² Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

Skälen för bedömningen är att rektorn följer upp skillnader i omdömen och betyg och vid avvikelser gör analyser för att förklara dessa. Samtidigt visar granskningen att skolan inte har organiserade former för lärares samverkan kring bedömning och betygssättning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn gör analyser i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Intervjuer med lärare, elevhälsa och skolledning visar att skillnader mellan omdömen och betyg i olika ämnen följs upp och analyseras. Sådana analyser görs regelbundet av rektorn, specialpedagog och mentor. Det framkommer också av intervjuer med skolledningen att de följer upp enskilda lärares betygssättning utifrån eventuella avvikelser mot de bedömningar som kommit fram vid betygskonferenser eller klassöversyn. Sådana avvikelser leder då till att skolledningen för diskussioner med betygssättande lärare för att få förklaringar och för att säkerställa att bedömningarna gjorts gentemot kunskapskraven. Den biträdande rektorn säger att hen regelbundet har möte med några av skolans lärare för att handleda dem i hur undervisningen läggs upp och genomförs men också i deras arbete med att bedöma och betygsätta eleverna. Avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg följs upp centralt av huvudmannen. Dessa presenteras för de lärare som medverkar vid huvudmannens gemensamma bedömningsmöten i samband med genomförandet av de nationella proven.

Samverkan för likvärdig bedömning

Granskningen visar att alla lärare inte samverkar med varandra när de ska bedöma elevernas kunskaper och sätta betyg. I skolenkäten som genomfördes våren 2018 anger två tredjedelar av den pedagogiska personalen (svarsfrekvens 92 procent) att det stämmer ganska bra att de samverkar med sina kollegor när de planerar undervisningen. Lika stor andel anger att det är tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till. Nästan en fjärdedel av lärarna (23 procent) anger att påståendet "jag får det stöd jag behöver för att göra likvärdiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling stämmer ganska dåligt och en något större andel lärare (27 procent) tycker detsamma när det gäller påståendet "på den här skolan samarbetar vi lärare kring bedömningen av elevernas kunskaper".

Lärare som undervisar på låg- och mellanstadiet säger att huvudmannen en gång om året ordnar med så kallade sambedömningsträffar och att lärare som har årskurser där nationella prov genomförs deltar i dessa. Lärarna på lågstadiet berättar att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd och att de vid ett tillfälle diskuterat detta

med lärare från en annan skola. För övriga lärare och ämnen finns det enligt den intervjuade lärargruppen inget organiserat arbete för att säkerställa en likvärdighet i bedömningen av eleverna. Lärarna säger att de inte brukar byta prov utan rättar sina egna elevers prov och redovisningar. Lärare uppger vidare i intervju att de inte känner till de skillnader som finns i flickors och pojkars betygsresultat.

Bland de intervjuade högstadielärarna finns det lärare som säger att de är ensamma i bedömnings- och betygsarbetet. Det finns också lärare som ger uttryck för att de behöver mer stöd. De efterlyser tid på studiedagar och ämnesnätverk för samplanering och sambedömning. Även lärare som medverkar vid huvudmannens sambedömningsträff menar att de skulle behöva prata om bedömning vid fler tillfällen än en gång per år. Lärarna säger det finns några lärare som på eget initiativ diskuterar bedömningsstöd med varandra och också använder sig av elevexempel vid sina diskussioner. Elevhälsan säger att de kan stödja lärare vid bedömning och betygssättning men att de inte uppfattat att de har ett specifikt uppdrag för detta.

Skolledningen säger att det finns ett forum för sambedömning som organiseras av huvudmannen men att de som skolledning inte prioriterat arbetet kring likvärdig bedömning i sitt utvecklingsarbete. De uppger att skolan tidigare har samverkat med en annan skola men att det blev svårt att få till gemensamma mötestider och därför upphört med dessa. Deras uppfattning är att lärare som behöver stöd i samband med betygssättning kommer till dem. Skolledningen säger att lärare själva får skapa forum kring detta och att det finns nätverk som lärare själv håller ihop. Skolledningen säger vidare att det på elevkonferenser och betygskonferenser finns ett visst utrymme att diskutera bedömningsfrågor. De ger som exempel att det vid ett sådant forum uppmärksammas att en viss förmåga hos en elev bedömts olika beroende på vilket ämne bedömningen avsåg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg. I detta ingår att lärarna tillsammans analyserar hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Granskningen visar att skolans arbete för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning behöver utvecklas. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att det, förutom den årliga sambedömningsträffen som huvudmannen anordnar för lärare som genomfört nationella proven, saknas forum där lärare kan diskutera och

kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Även om några lärare själva organiserat möten för såväl samplanering som sambedömning finns det flera ämneslärare på skolan som inte gör det. Intervjuer med skolledningen visar att lärare själva förväntas söka upp skolledningen för att få stöd vid bedömning och betygssättning. Sammantaget visar granskningen att lärarna inte aktivt använder sig av olika verktyg för likvärdighet såsom att avidentifiera prov, att byta prov och redovisningar med varandra och att jämföra olika elevarbeten för att diskutera bedömningen av dessa.

Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11, 2.8 kap.) framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. I läroplanen (kap 2.7 bedömning och betyg) anges vidare att lärare ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Av skollagen (10 kap. 20a §) framgår att resultaten på de nationella ämnesproven särskilt ska beaktas när betyg sätts i ämne som det ges nationellt prov i.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att rektorn organiserar lärarnas arbete så att de får möjlighet diskutera och analysera hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Utgångspunkten för ett sådant arbete kan vara Skolverkets bedömningsstöd³. Skolinspektionen vill påpeka att arbetet med att utveckla lärares bedömningskompetens behöver organiseras utifrån de behov som olika lärare har. Skolinspektionens ombedömningar av nationella prov visar att sambedömning och extern bedömning (någon annan än elevens ordinarie lärare bedömer provet) minskar de genomsnittliga avvikelserna och bidrar till en likvärdig bedömning. Även avidentifierade prov tycks ha en återhållande

³ Se www.skolverket.se och flikarna "Prov och bedömning" – "Bedömning" – "Bedömningsstöd". Se också aktuell information på Skolverkets hemsida för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och inte.

effekt på avvikelsegraden ⁴. Skolinspektionen rekommenderar också rektorn att systematisera lärares arbete med aidentifiering, sambedömning och extern bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef

Signerat av: Mats Lundqvist

X Inger Börjesson

Utredare

Signerat av: Inger Börjesson

I handläggningen av ärendet har även utredare Johan Asp och Andreas Leo medverkat.

⁴ Skolinspektionen (2017b) *Bedömningsprocessernas betydelse för likvärdigheten: Ombedömning av nationella prov 2016*, Stockholm: Skolinspektionen, s 6.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 25 september 2018 och den 26 september 2018. Besöket genomfördes av Inger Börjesson och Andreas Leo.

Gläntanskolan är belägen i Ödåkra i Helsingborgs kommun. Skolenheten har cirka 380 elever i förskoleklass till och med årskurs 9. Personalen är indelade i fem arbetslag och skolans leds av en rektor och två biträdande rektorer.